

ali do ludzi

ARCHIWUM STOWARZYSZENIA POKOLENIE

KWK Manifest Lipcowy 15 grudnia 1981 r.

lekarze nie dają nadziei na kontynuowanie akcji bez groźby trwałej utraty zdrowia. 28 XII KS podejmuje decyzję o przerwaniu protestu, mimo że część załogi, około 200 górników, chce strajkować nadal. O 20.00 wyjeżdżają na powierzchnię ostatni protestujący. Tak kończy się najdłuższy z grudniowych strajków.

Maciej Wojciechowski na podst. „Encyklopedii Solidarności”

Czołgi stoją pod bramą

JAN BOŻEK

przywódca strajku w kopalni Manifest Lipcowy w Jastrzębiu-Zdroju (14-15 grudnia 1981 r.)

Dla mnie stan wojenny rozpoczął się 12 grudnia około godziny 22.30. Trzech cywili, bez powodzenia, próbowało mnie zabrać z domu. Poszedłem na kopalnię. W poniedziałek załoga podjęła decyzję o strajku, postulując odwołanie stanu wojennego i zwolnienie aresztowanych. Tego samego dnia odbyły się rozmowy z dyrektorem oraz przedstawicielami wojska. 15 grudnia około godziny 8 dostaliśmy wiadomość o rozbiciu kopalni Jastrzębie. Dwie godziny później pod bramą podjechały czołgi i wozy pancerne. Rozpoczęły się walki. ZOMO strzelało gazami. Po kolejnych 2 godzinach zostałem poproszony na punkt opatrunkowy. Tam dr Romański poinformował mnie, że należy kończyć opór, bo zomowcy użyli ostrej amunicji i pokazał mi nabój, który wyjął z nogi jednego z górników. Postanowiłem przystąpić do kolejnych rozmów i wkrótce osiągnęliśmy porozumienie. ZOMO wycofało się z kopalni i dało nam około godziny na opuszczenie zakładu.

Wspomnienia wydarzeń na Wujku

docierali z kwiatami pod krzyż. MO i SB zareagowały „łapankami”, w których zatrzymano ogółem 51 osób.

Rok później, w kaplicy Matki Boskiej Bolesnej przy kopalni Wujek odbyła się msza święta. Po nabożeństwie uformowano pochód, który udał się pod krzyż. SB dokładnie sfotografowała uczestników wiecu i skierowała do kolegium wnioski o ukaranie rozpoznanych na zdjęciach manifestantów.

16 grudnia 1985 r. pod krzyżem ponownie zebrał się demonstranci. Rozchodzących

się brutalnie zaatakowały siły porządkowe.

Rok później manifestantów wprawdzie nie wyłapywano, ale 29 osób ukarano grzywnami za wznoszenie „chuli-gańskich okrzyków”.

Burzliwy przebieg miały też rocznicowe obchody pod krzyżem w 1987 r. Milicja rozproszyła uczestników wiecu i zatrzymała ok. 30 osób. Jak się okazało, był to już „łabędzi śpiew” władzy – rok później zebranych pod krzyżem zostawiono w spokoju.

Adam Dziuba,
IPN Katowice

Internowani, pozbawiani pracy, skazani

2558

osób zostało internowanych w stanie wojennym w woj. katowickim, bielskim i częstochowskim. Ponadto w tych regionach aresztowano i skazano 547 osób. W całym kraju w czasie stanu wojennego internowano ponad 10 tys. osób, ok. 4 tys. postawiono zarzuty prokuratorskie. Powszechną praktyką władz było pozbawianie opozycjonistów pracy i zmuszanie ich do emigracji.

Oni stanowili zagrożenie dla PRL

EWALD KUDLA

23 II 1982 skazany na 2 lata więzienia w zawieszeniu na 5 lat za organizację w dniach 13-15 XII 1981 strajku w kopalni XXX-lecia PRL w Pawłowicach. W XI 1982 zmuszony do emigracji. Mieszka w Szwecji.

WIESŁAW RÓŻYK

Ratownik pracujący w kopalni Jankowice. Za organizację strajku w zakładzie otrzymał najwyższy w regionie śląsko-dąbrowskim wyrok. W drugiej instancji sąd skazał go na 8 lat więzienia.

DANUTA SKORENKO

Od I 1982 faktyczny szef podziemnej MKK „Solidarność” w Katowicach. Od VIII 1982 w ukryciu. Redaktor, drukarz i kolporter pisma „Ku wolnej Polsce”. Dwukrotnie aresztowana: 4 XII 1983 i w X 1985. Inicjatorka próby uruchomienia podziemnej telewizji „S”. Zmarła w 2000 r.

ANDRZEJ ROZPŁOCHOWSKI

Jedyny lider związkowy śląsko-dąbrowskiej „Solidarności”, który wraz z 6 innymi działaczami Komisji Krajowej „S” i 4 założycielami KSS KOR został oskarżony o „próbę obalenia siłą ustroju PRL”. Czyn zagrożony był sankcją od 5 lat do kary śmierci.

Kalendarium strajków i pacyfikacji

16 GRUDNIA 1981

Pacyfikacja strajku górników kopalni Wujek w Katowicach. Od kul ginie na miejscu sześciu górników, trzech kolejnych umiera w szpitalach. 23 innych uczestników strajku odnosi rany postrzałowe, hospitalizacji poddano 43 osoby.

17 GRUDNIA 1981

Kończą się strajki m.in. w Fabryce Zmechanizowanych Obudów Ścianowych FAZOS w Tarnowskich Górach (wyroki dla organizatorów strajku – 3,5 roku więzienia), w kopalniach Brzeszcze w Brzeszczach (17 lutego 1982 r. sąd skazał przywódców protestu na kary od 3 do 4,5 roku więzienia), Julian i Andaluzja w Piekarach Śląskich (członkowie Komitetu Strajkowego otrzymali wyroki od 3 do 5 lat więzienia).

18 GRUDNIA 1981

Zakończenie strajku w KWK Borynia w Jastrzębiu-Zdroju (wyroki dla organizatorów od 1 do 4,5 roku więzienia).

20 GRUDNIA 1981

Zakończenie podziemnego strajku w KWK Anna w Pszowie.

23 GRUDNIA 1981

Zakończenie strajku w Hucie Katowice. Na podstawie dekretu o stanie wojennym organizatorom strajku i redaktorom „Wolnego Związka” zasądzone kary od 1 do 6,5 roku więzienia.

24 GRUDNIA 1981

Zakończenie prowadzonego od 15 grudnia podziemnego protestu w KWK Ziemowit w Łędzinach. 1 lutego 1982 r. w procesie przeciwko przywódcom strajku zapadły wyroki od 3 do 7 lat więzienia.

28 GRUDNIA 1981

Zakończenie strajku w kopalni Piast w Bieruniu. Protest prowadzony od 14 grudnia jest najdłuższą akcją strajkową ze wszystkich, jakie miały miejsce w kraju w grudniu 1981 r. 12 maja 1982 r. Sąd Wojskowy z braku dowodów uniewinnił wszystkich oskarżonych z zarzutu kierowania strajkiem. Po wyjściu z aresztu zostali internowani. MW